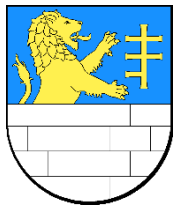

11 listopada 2021

103 ROCZNICA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

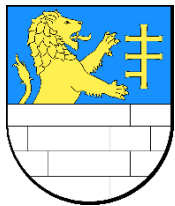

11 LISTOPADA 2021

***Naród, który nie szanuje swej
przeszłości, nie zasługuje na
szacunek terażniejszości i nie ma
prawa do przyszłości.***

J. Piłsudski

11 LISTOPADA 2021

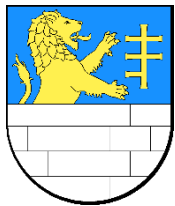

Owczarnia.

Pomnik zamordowanych żołnierzy AK

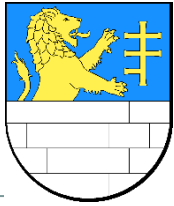

4 maja 1944 roku do Owczarni przybyło 47 żołnierzy 3 kompanii 15 pp "Wilków" dowodzonych przez porucznika Mieczysława Zielińskiego ps."Krych" w celu odebrania zrzutu. W ciemnościach został zaatakowany przez partyzantów „Cienia”-Bolesław Kazmierak. Jak zaraz sobie wyjaśniono partyzanci AL sądzili, że natknęli się na Niemców. Po wyjaśnieniach dowódca AL zaproponował wzajemną prezentację. Zarządzono zbiórkę i na przeciwko siebie stanęły w szeregu oba oddziały mając pomiędzy sobą jedynie drogę przechodzącą przez wieś Owczarnia. Podczas powitania dowódców „Cień” wy dobył pistolet i zastrzelił por. Zielińskiego. Był to dla oddziału AL sygnał do otwarcia ognia w kierunku nieprzygotowanych żołnierzy AK. Po zakończeniu strzelaniny pozostali na miejscu partyzanci AL dobijali rannych Akowców. "Cień" dobił też jednego ze swoich ciężko rannych podkomendnych. Zmarłych pochowano na cmentarzu w Opolu Lubelskim. Na miejscu zdarzenia - w Owczarni - stanął pomnik. Mord ten, tak jak wcześniejszy pod Borowem, przywódcy obu stron potępili. Dowództwo AL i regionalni przywódcy PPR skłonni byli uznać za bandyckie czyn i cały oddział "Cienia". Do tego jednak nie doszło. Po zakończeniu działań wojennych Kaźmierak wstąpił do Milicji Obywatelskiej, a potem za zgodą Żymierskiego do LWP - tu musiał spełnić tylko jeden warunek: zmienić nazwisko jednoznacznie kojarzone z bandyckimi wyczynami. Odtąd występował więc jako Bolesław Kowalski.

11 LISTOPADA 2021

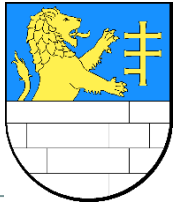

Chruślina- Złota Góra

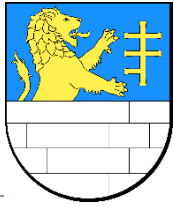
Chruślina była terenem toczących się walk powstańczych w roku 1863. 30 maja stoczył tu potyczkę z Kozakami, słynny pułkownik Marcin Lelewel-Borelowski. W dniu 4 sierpnia stoczył zwycięską bitwę pułkownik Michał Kruk-Heydenreich. Rozbił on kilkusetosobowy oddział wojsk rosyjskich. „Kruk” ruszył wraz z oddziałami Krysińskiego, Wierzbickiego, jazdą Deskura w stronę Janowa, ściągając po drodze oddziały Jarockiego, Lutyńskiego i Grzymały. Oddziały siły 800 strzelców, 200 kosynierów i 200 jazdy zostały rozlokowane w Chruślinie, Bobach i Moniakach dla przejścia broni z Galicji. Michał Haydenreich został zaalarmowany wiadomością, że z niedalekiego Urzędowa wyszedł silny oddział rosyjski w składzie sześciu kompani piechoty, 150 kozaków i trzech dział w celu poszukiwania „band buntowniczych”. Dowódcą oddziału był płk Miednikow -wcześniejszy pogromca kazimierskiej partii Leona Frankowskiego w bitwie pod Słupczą (nieopodal Sandomierza) 8 lutego 1863 r. „Kruk” wyprowadził swe oddziały z zabudowań na otwarte pole i wprowadził stan gotowości bojowej. Rejon Chruśliny był już terenem walk 28.04.1863 i 31.05.1863 roku. O zwycięstwie polskim w tej bitwie zadecydowało umiejętne wykorzystanie terenu zadrzewionego i pofałdowanego, nad którym górowała tzw. pozycja Lelewela, otoczona z trzech stron głębokim parowem oraz właściwe ugrupowanie sił polskich. Na wieść o nadciągającym nieprzyjacielu Heydenreich odesłał zaraz swe tabory do niedalekiego Stanisławowa, główne zaś siły skoncentrował na szosie między Chruślina a Stanisławowem. Wysuwając oddział Krysińskiego na pierwsza linię. Reszta oddziałów została rozmieszczona wokół „pozycji Lelewela”. Po zacieklej walce Chruślina przeszła w ręce polskie, a oddziały rosyjskie kontynuowały odwrót w stronę Urzędowa. Straty Rosjan wyniosły około 100 zabitych i rannych, zaś straty po stronie powstańców to 30 - 40 zabitych i rannych. Wzgórze „pozycja Lelewela” położone, wśród pięknych wawozów, 1,5 km na północ od Chruśliny nazwano „Złotą Górą” dla upamiętnienia tej zwycięskiej bitwy powstania styczniowego. Wśród mieszkańców Chruśliny funkcjonuje także druga nazwa tego terenu – „Parszywa Góra”. Te dwie nazwy, o krańcowo odmiennym zabarwieniu uczuciowym, wiążą się z dwoma walkami, potyczkami: pierwszą - rozegraną wczesną wiosną 1863 r. zakończoną porażką (od tego „Parszywa Góra”) i z drugą zakończoną zwycięstwem, która przyniosła chwałę jej uczestnikom („Złota Góra”). Na „Złotej Górze”, u wlotu głębocznic lessowej, wystawiono pomnik ku czci powstańców i wybitnego dowódcy generała Michała Kruka - Hey-denreicha. Obok pomnika stoi kilka „pokoleń” pojedynczych krzyży. Po malowniczo urzeźbionym lessowym terenie, na miejsce pamiętnej bitwy, z Chruśliny wiedzie trasa ścieżki dydaktycznej. Możemy zatrzymać się tu na chwilę i zadumać nad naszą narodową przeszłością historyczną, nad złożonością ludzkich losów i nad nieuchronnym przemijaniem czasu.

11 LISTOPADA 2021

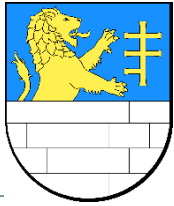

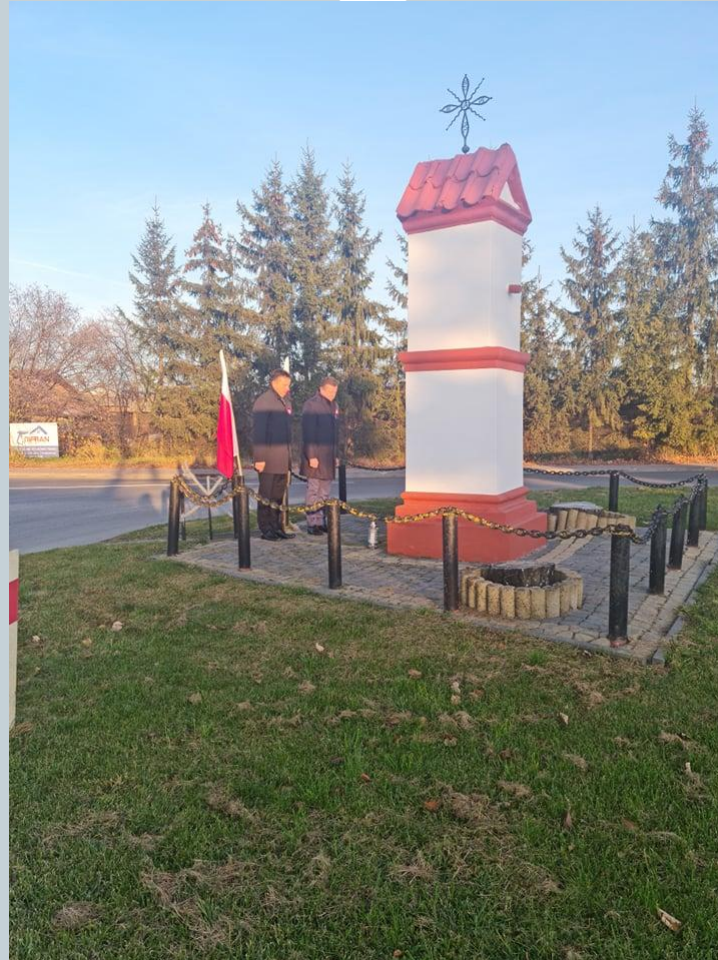
Pomnik w Borze

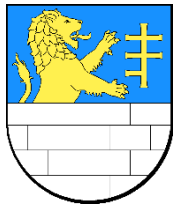

Na terenie wsi działała placówka GL, która prowadziła akcję propagandową wśród mieszkańców. Miała tu też miejsce udana akcja oddziału GL im. A. Mickiewicza dowodzonego przez Leona Plichtę ps. "Wrona". Oddział ten 16 lipca 1943 r. starł się z policją granatową z posterunku w Józefowie. W czasie potyczki zabito 2 policjantów, ze strony GL poległ 1 gwardzista. Kilka dni wcześniej grupa GL z pobliskich Boisk dokonała udanej zasadzki na komendanta policji granatowej w Józefowie – Chełkowskiego, którego zabito. 3 marca 1943 oddziały GL i AL „Armata” rozbiły mleczarnie kontyngentową. W odwet za to żandarmi z Józefowa aresztowali w Boiskach 5 rolników sympatyzujących z partyzantami. Rolników tych rozstrzelano 13 lipca 1943 r. w lesie pod Borem/ w pobliżu obecnego pomnika/. Byli tam m.in. Andrzej Kapica, Wojciech Paluch, Henryk Woś. Zwłoki zamordowanych zakopano na miejscu, po wojnie ekshumowano i przeniesiono na cmentarz parafialny w Boiskach. Wkrótce po tym 20 sierpnia 1943 r. hitlerowcy dokonują kolejnej zbrodni rozstrzelując kilku mieszkańców wsi pod zarzutem współpracy z ruchem oporu. W latach 60- tych społeczność gminy wszystkim poległym w czasie wojny ufundowało pomnik.

11 LISTOPADA 2021

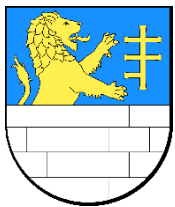

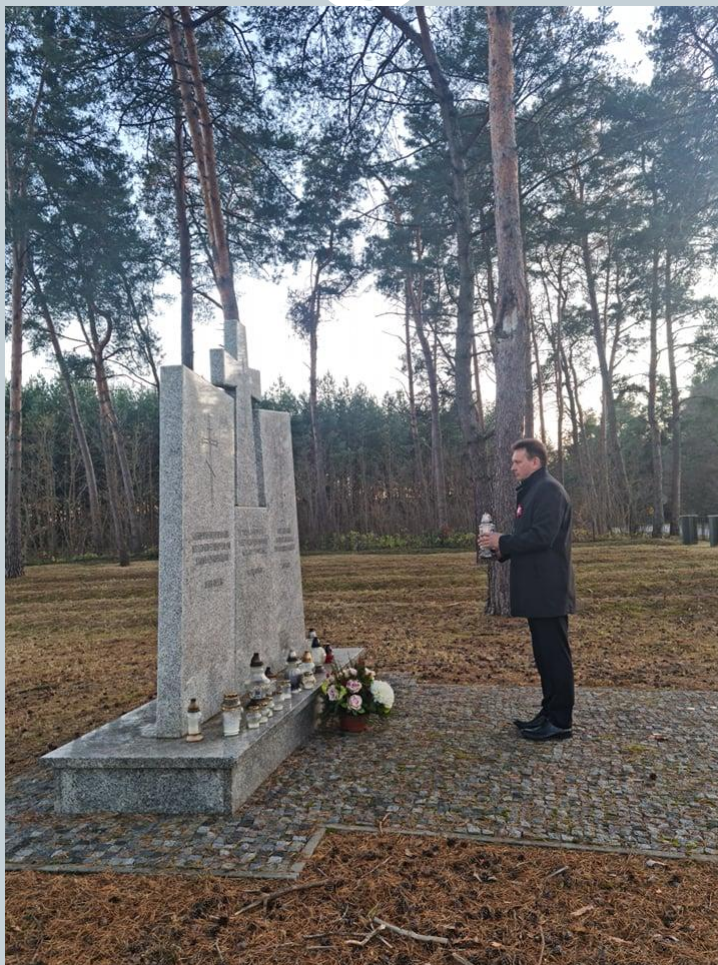
JÓZEFÓW NAD WISŁĄ. POMNIK POLEGŁYCH W POTYCZCE Z KOZAKAMI.

W 1831 r. przybyli w okolice Józefowa powstańcy z Galicji w liczbie 24 ludzi pod dowództwem por. Leopolda Białkowskiego i Feliksa Łubińskiego. Po rozeznaniu sytuacji podzielili się na cztery małe oddziały i zaatakowali załogę kozacką znajdującą się w Józefowie. Jeden z oddziałów postanowił zaatakować Kozaków od strony ul. Kalsztornej/ obecnie ul. Powstańców/.W wyniku tej potyczki zginęło 4 powstańców: Korczewski, Plankiewicz, Jakubowski i Dawidowicz. Pozostałe trzy oddziały nie podjęły walki, ponieważ por. Białkowski dowiedział się, że Kozacy zostali uprzedzeni o ataku powstańców. Nie zdażył o tym fakcie poinformować oddziału dowodzonego przez Korczewskiego. Na cześć poległych w tym miejscu ówcześni mieszkańcy Józefowa postawili krzyż drewniany, a w roku 1832 pobudowali pomnik murowany

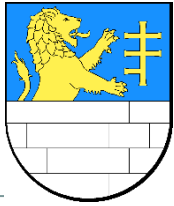
11 LISTOPADA 2021

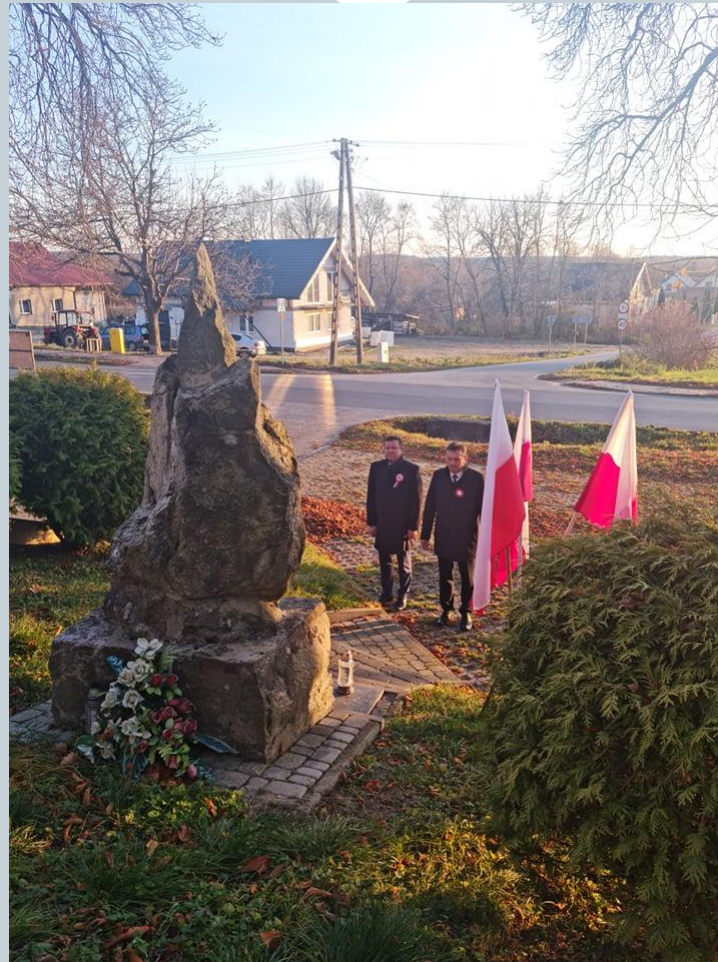

Cmentarz w Mazanowie

Początki cmentarza sięgają końca lipca 1915 r., lecz sam cmentarz kształt zbliżony do obecnego otrzymał prawdopodobnie w 1917 r., gdy Austriacy podjęli akcję porządkowania cmentarzy wojennych. W tym okresie między innymi uporządkowano cmentarz wojenny w Prawnie i Rybitwach. Cmentarz wojenny w Mazanowie został ponownie uporządkowany na przełomie 1929 i 1930 r. Podczas tych prac odnowiono mogiły, przez usypanie nowych przyzmi ziemi i osadzenie krzyży. Świadkowie wspominają, że tych krzyży na cmentarzu było niewiele. Nieznany jest też ich wygląd, ale wtedy na grobach stawiono krzyże, na ogół żeliwne, żelazne, rzadziej betonowe lub stelle z żeliwnymi tablicami inskrypcyjnymi. Kształt krzyży lub stelli dostosowywano do wyznania poległych żołnierzy (zobacz cmentarz w Prawnie i Rybitwach). Cmentarz w Mazanowie został założony na planie prostokąta o wymiarach: 42 x 63 m. Posiada 23 pojedyncze mogiły (po 1 m szer.) oraz mogiły zbiorowe o długości: 3 mogiły po 58 m, 9 mogił po 29 m, 4 mogiły po 14 m, 3 mogiły po 13 m, 1 mogiła – 10 m, 4 mogiły po 9 m, 2 mogiły po 8 m i 3 mogiły po 6 metrów (na podstawie planu cmentarza z dnia 2 maja 1930 roku). Cmentarz został otoczony wałem z białych kamieni. Jeszcze dziś widać je wystające z ziemi. W 1918 roku powstało ogrodzenie. Jak wyglądało w całości, tego nie wiemy. Na pewno od strony drogi prowadzącej na Chruślanki Mazanowskie był parkan wykonany z czerwonej cegły. Stanisław Majerek (ur. 1934), mieszkaniec pobliskich Chruślanek Małych wspomina: *„Mój dziadek Maciuba Walenty, który był leśniczym dziedzica Jabłońskiego (Mazanów Krasno – tuż obok cmentarza) często zabierał mnie na ten cmentarz i mówił, że są tu pochowani żołnierze z I wojny. Mówił, że w dużych mogiłach było chowanych po 400 żołnierzy. Pamiętam, że przed II wojną od drogi był parkan z czerwonej cegły, podobny do ogrodzenia na cmentarzu we Wrzelowcu. Była też wąska żelazna brama, nieco wysunięta w stronę drogi. Brama była kuta albo odlewana. Trochę podobna do krzyży na cmentarzu wojskowym w Prawnie. W okresie okupacji mur został rozebrany. Prawdopodobnie uczynili to Rosjanie i miejscowi. Brama też zginęła.”* W nawiązaniu do relacji pana Stanisława, należy nadmienić, że od lipca 1944 roku do stycznia 1945 roku w okolicach cmentarza stacjonowały wojska radzieckie. Około 200 m za cmentarzem w stronę Boisk powstała duża piekarnia polowa zaopatrująca w pieczywo tamtejsze wojsko. Po drugiej stronie cmentarza nad rzeką Podlipie był ukryty sprzęt wojskowy, był tam szpital polowy, łaźnie i oczywiście kwaterujące wojsko. Zapewne cegła z parkanu cmentarza została zabrana przez wojsko i wykorzystana do swoich celów. Być może, że w taki sposób przestał istnieć parkan cmentarza. Po wojnie już nikt nie interesował się tym cmentarzem. Tylko dzieci ze Szkoły Podstawowej w Chruślanek Mazanowskich wraz ze swoją nauczycielką od czasu do czasu, na ile mogli, posprząтали to miejsce i zapalili znicze. Gdy Szkoła została zlikwidowana (1964 r.), cmentarz całkowicie został zapomniany i powoli zarastał lasem. Dziś (2011 r.) mogiły są już prawie zatarte, w większości porośnięte barwinkiem. W 2011 roku z inicjatywy miejscowego ks. proboszcza, który chciał przywrócić pamięć tego miejsca i historię tamtejszych okolic, cmentarz został nieco oczyszczony, a w centralnym jego miejscu tymczasowo zostały postawione krzyże i umieszczona krótka informacja o historii cmentarza. Może ten znak stanie się inspiracją dla władz państwowych, aby zainteresowały się tym zapomnianym cmentarzem. 1 listopada 2011 roku cmentarz wojenny w Mazanowie został na nowo poświęcony. Zostało też odprawione nabożeństwo żałobne za spoczywających tam żołnierzy z I wojny

11 LISTOPADA 2021

Rybitwy

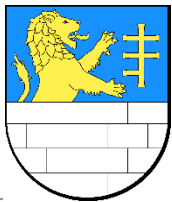
Kamienny obelisk zwieńczony orzełkiem, upamiętniający 10. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, został odsłonięty w Rybitwach w 1928 roku. Znajduje się koło kościoła parafialnego pw. „Wszystkich Świętych”. Z tablicy pamiątkowej możemy się ponadto dowiedzieć, że w 2006 roku został odrestaurowany.

Franciszek Ksawery Niesiołowski-Korzbok hrabia herbu Korzbok (ur. 1771 Lachowicze, zm. 1845) – polski generał powstania kościuszkowskiego, generał brygady armii Księstwa Warszawskiego, generał brygad y Królestwa Polskiego, generał brygady powstania listopadowego, senator-kasztelan Królestwa Polskiego od 8 sierpnia 1831, poseł na Sejm w 1830. Syn Józefa Niesiołowskiego i Katarzyny z książąt Massalskich. Już w 1788 pułkownik i dowódca 6 regimentu litewskiego piechoty. W 1792 uczestnik wojny z interwencją rosyjską. Odznaczył się w bitwie pod Brześciem. Po zwycięstwie targowiczán wziął dymisję. Odznaczony Orderem Virtuti Militari w 1792 roku. Działał w sprzysiężeniu insurekcyjnym i po wybuchu powstania kościuszkowskiego 1794 walczył w obronie Wilna, potem pod Sałatami i innych bitwach. Generał z awansu T. Kościuszki. Po upadku powstania pozostał poza służbą. Powrócił do niej w 1812 jako inspektor piechoty w Komitecie Wojskowym Tymczasowego Rządu Litwy. Jako generał wziął udział w wyprawie Napoleona I na Moskwę i kampanii 1813-1814 w armii Królestwa Polskiego dowódca Brygady Piechoty, zdymisjonowany w 1817. Po wybuchu powstania 1830 ponownie w służbie jako zastępca gubernatora wojskowego Warszawy, krótko dowódca Brygady Piechoty – zdymisjonowany w czerwcu 1831. Aresztowany przez Rosjan podczas próby przedostania się do Prus i zesłany do Wołogdy. Po uwolnieniu w 1833 powrócił do swoich dóbr na Litwie. Pochowany w kościele parafialnym w Rybitwach

11 Listopada

Święto
Niepodległości

DZIEŃ POEZJI PATRIOTYCZNEJ

W ŚRODOWISKOWYM DOMU SAMOPOMOCY
W PRAWNIE

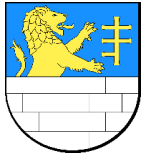
11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

11 LISTOPADA 2021

